

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

LXXXV. Orationem Dominicam an, & quatenus carpant Sectarii?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

fuis viribus possere ete viuere, & Dei seruare mandata.

WICLIF, teste Th. V. Vald. 10. 3. c. 1. 2. finxit, Deum non requirere cogitationes aut voces nostras; sed solum opera bona, quæ sunt oratio vitalis, aiebat.

LUTHERANVS Ioan. Monhemius in Catechismo finxit, Deū id petentib⁹ dare, quod daturus erat, etsi non petissent. Quo supernacaneam reddit orationem.

AVTOR. I. Deus est immutabilis, Nu. 23. 1. Reg. 15. Malac. 3. Iac. 1. Quia est simplex, infinitus, æternus. Ita S. Th. 1. q. 9. a. 1. Humana igitur oratione mutari nequit.

II. Not. sola oratio iustificat. Quia Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit. Ioan. 6. Nisi manducaueritis Carnem Filij hominis. &c. non habebitis vitam in vobis. Itaque hæc, aliaque talia sunt necessaria.

III. Oratio est necessaria sic vt, quæ Deus per eam dat, sine ea non dedisset. Ideo Luc. 18. OPORTET semper orare, & nunquam deficere, Luc. 21. Vigilate semper orantes, vt digni habeamini fugere ista. Thef. vlt. Sine intermissione orate. Eccl. 18. Nō impediatis orare semper. Ideo laudata est viduæ importunitas; Publicani humilitas; Luc. 18. Et petentis tres panes instantia. Luc. 11. 2. Deinde necessaria est ad benè viuēdi auxilium. Nā, Ioan. 15. Sine me nihil potestis. Vnde 2. Cor. 3. Sufficiens nostra ex Deo est. Orandus igitur Deus est. Planè, Pf. 105. Dixit vt disperderet eos; si non Moyses electus eius stetisset in contractione in conspectu eius. Item Mat. 17. Hoc genus demoniorum non eicitur, nisi oratione, & ieiunio. Iac. 4. Non habetis propterea, quod non postulatis. Petitis, & non accipitis; eo, quod male petatis. Ergo aliquid non datur; quia non, aut malè petitur. Idcirco Iacob, Gen. 25. pro prole orabat, tametsi ex Dei promisso sciret feminis sui bene-

ditionem. Sic Helias, 3. Reg. 18. ora pro pluuia ipsi præscita: Tobias, cap. 6. aduersus Asmodæum.

LUTHERO-CALVINISTA Melanthon in Locis Com. tit. Precatio: Calvinus Inft. 3. c. 20. §. 3. Brentius in Conf. V. V. V. de orat. ac ceteri, præ se ferunt maximi se orationem æstimare; at ipsius VTI LITATEM euacuant, & abnegat esse 1. Satisfactoriam: 2. Meritoriam: 3. Impetratoriam. Priores duas tollunt; mutilant impetrationem; dum negant orationibus impetrari peccatorum remissionem, & iustificationem; vt quæ soli tribuunt fidei, præcedenti orationem. Cætera dant precibus exorari posse.

AVTOR. Perutilis est oratio: 1. Ad Satisfactionem: Quia laboriosa & pænalis est; vt ieiunium; & eleemosyna.

2. Ad Meritum: Quia Mat. 6. Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.

3. Ad impetrationem. Quia Luc. 18. Publicanus oratione facta, descendit iustificatus.

QVÆSTIO LXXXV.

Orationem Dominicam quatenus carpant Hæretici?

I. TERTULLIANVS l. de Oratione, & CALVINVS Inft. 3. c. 20. §. 35. asserunt sex tantum petitiones, duasque vltimas in vnam contrahunt. 1. Calvinus mentitur pro se facere pios S. Patres; citatque S. Chryf. & Aug. 2. Suadet ex, Sed, particula aduersatiua. 3. Quia Luc. 11. non habetur, Sed libera nos. &c. quia, ait Aug. in Enchir. c. 116. continetur in præcedente.

AVTOR. Septem sunt petitiones orationis Dominicæ. Ita S. Patres, Aug. Ansel. Rup. Innoc. Thomas, Bonau. &c. Quidam solum exponunt eam, de numero nil laborant, Tertulliano, ait Sanctus Hilarius can. 5. in Matth.

consequens error abstulit auctoritatem.

AD I. Caluini; Mentitur.

AD I. Sed, hic non explicat præcedentem; sed quid maius indicat, scilicet *ne nos inducas: sed potius libera nos.* Vt, ne exigas à me debitum; sed condonatorum.

AD II. Apud Lucam in latina desiderantur duæ petitiones: *Fiat voluntua.* Et *Libera nos;* at in græca & Syriaca apud Euth. & Theophy, habentur *Dei;* alio tempore, & alijs auditoribus docuit orationem Dominus apud Lucam, quã apud Matthæum: unde Lucas forte non retulit totam. Ita *Rupertus.* Demum; *S. Aug. in Ench.* dicit tertiam esse quodammodo repetitionem primæ; & secundæ; & septimam tanquam vnã cum Sexta. Non dicit esse absolute. Sic Matthæus c. 5. octo Lucas c. 6. quatuor refert beatitudines, ait *S. Ambr. l. 5. in Lucam.*

II. CALVINVS *Inst.* 3. c. 20. §. 44. & Melan. in *Locis tit. de inuoc.* voluit in quinta petitione solum panem corporalem.

Suadent auctoritate Chry. in *Matt. 6. operis imperf.*

AUTOR. Nomine Panis intelliguntur omnia alimenta animæ corporiq; necessaria. I. Ita S. Patres; *Tert. Cypr. Nyss. Theoph. Aug. &c.* Aliorum sententia de solo pane spiritali, reiicitur, vt improbabilis. Neque obstat vox *πῶρον*, id est, super substantialis; quia et si verbo significet excellentiam panis; in subiecto tamen idem est quod *substantialis* panis: sic Græci interpretes, *Bis. Nyss. Chry. Theophy; Euth.* Latini legunt *Quotidianum*, aut sic exponunt.

Liquet eò clarius, orare solius esse Creaturæ: Quo insanius blasphemant Thalmudistæ dicentes, Deum

quotidie certas orationes fundere: sic Machometes: Deum & Angelos prole orare. Ipse autem *Spiritus*, postulat pro nobis, Rom. 8. id est, facit nos postulare: Sic & *corui inuocant Deum*, Psal. 146. *Querunt*, Ps. 103. à Deo *escam sibi*, metaphoricè eo modo, quem Deus indidit ipsis affectui & fami significandæ.

III. WICLEFVS finxit duo: 1. Speciales orationes haud prodesse magis, quam generales: Ideo multas factas fundationes ecclesiasticas pro animabus fundatorum.

2. Nefas esse specialem fundere orationem pro vno aliquo.

SVADEBAT istis. 1. Quia perfecta caritas omnia complectitur.

2. Oratio Dominica est tota generalis.

3. Communitas præferenda est singularitati: nemo simul pro vtraque precari potest.

AUTOR. At Isaac, *Gen. 25.* orabat in specie pro Rebecca: David, *3. Reg. 17.* pro filiolo: Helias, *3. Reg. 17.* pro vidue filio: Onias, *2. Mach. 3.* pro Heliodoro: Christus, *Luc. 22.* pro Petro: Ecclesia pro eodem carcerato, *Act. 12.* Paulus, *Eph. 6.* petit orari pro se.

DICO AD I. Caritas ordinata est: ideo alios alijs anteponit; hos, quam illos magis adiuvat.

AD II. Oratio est generalis; at applicatio intenta est specialis: Vt illa Christi: *Transseat à Me calix iste.* Generalis tamen oratio est absolute melior speciali.

AD III. Verum est; nisi singularitatis sit vrgentior necessitas.

QVÆSTIO LXXXVI.

Hoc a Canonice num rectè sint instituta, ac obseruentur?

LUTHERVS *l. de abroganda Missa*, institutas reprobaui, ac sustulit. no ualq; instituit. queis res pial. mi manè, vespere totidem dicerentur: *Cantica Te Deum,*